

**Рішення спеціалізованої вченої ради ДФ 126.053.2026/ ID 16451
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії САВІНОК Артем Вікторович народився 18 вересня 1995 року. Громадянин України. Освіта вища: у 2022 році отримав диплом магістра за спеціальністю «Психологія» в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова. Навчався в аспірантурі з 2022 року в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова та успішно виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Психологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 126 053.2026 утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І.І. Мечникова від № 59/ОД від «01» липня 2026 року у складі:

Голови спеціалізованої вченої ради - Зої КІРЕЄВОЇ, доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри загальної психології і психологічного консультування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Рецензентів:

Анастасії КУРОВОЇ, доктора психологічних наук, доцента, професора кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Євгенії БАЗИКИ, кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Опонентів:

Наталі ФАЛЬКО, доктора психологічних наук, професора, ректора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Олени БАБЧУК, кандидата психологічних наук, доцента, завідувача кафедри психології та педагогіки Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України.

на засіданні 27 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань з 05 Соціальні та поведінкові науки Савінку Артему Вікторовичу на підставі публічного захисту дисертації «Соціально-перцептивні чинники ефективності адаптації переселенців у новому середовищі» за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова

Науковий керівник - Кононенко Оксана Іванівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного українською мовою. У дисертації містяться нові науково обґрунтовані результати дослідження. Дисертантом вперше на основі системного теоретико-емпіричного дослідження розкрито теоретичне осмислення психологічних механізмів включення особистості в нову систему

соціальних зв'язків; визначено адаптацію переселенців як процес реконструкції ідентичності та засвоєння нових моделей соціальної поведінки через спостереження й взаємодію; виявлено та емпірично підтверджено роль соціальної конгруентності як інтегрального показника ефективності соціального функціонування та міжособистісної взаємодії переселенців; створено цілісні факторні моделі особистості переселенців з різними рівнями адаптації: з високим рівнем адаптації (Особистісна сила та емоційно стабільне Я, Психологічне благополуччя та соціальна зрілість, Інтернальність та відповідальність за життєві події), з низьким рівнем адаптації (Суперечлива Я-концепція та захисні дезінтеграція, Декларативне благополуччя за умов зовнішнього контролю, Напружена активність та домінантність на тлі екстернальності та недовіри до соціального середовища); виявлено та емпірично підтверджено структуру соціально-перцептивних чинників адаптації переселенців у новому середовищі (навички емпатійної комунікації, толерантність до культурних відмінностей та відчуття приналежності до нової спільноти); розроблено авторську методику вивчення особливостей уявлення переселенців про інших людей; поглиблено та уточнено: концептуальні засади соціально-психологічної адаптації; набули подальшого розвитку: уявлення про соціальну перцепцію в умовах війни.

Дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023, № 507 від 03.05.2024).

Здобувач має 8 публікацій за темою дисертації, з яких з яких 3 статті у наукових фахових виданнях із психології, з них 3 статті у наукових фахових виданнях з психології, включених до переліку, затверджених МОН України, 1 стаття у міжнародному періодичному виданні, включеному до міжнародних наукометричних баз даних, 4 публікації у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Savinok A, Zhylin M, Mendelo V, Varnava U, Bazylenko K. The Relationship Between Addiction and Emotional Intelligence in the Ukrainian Socio-Cultural Context: Challenges of Emigration. *Salud, Ciencia y Tecnología – Serie de Conferencias*. 2024; 3: 756. (Scopus) DOI: <https://doi.org/10.56294/sctconf2024.756>

2. Савінок А.В. Психологічна допомога вимушеним мігрантам під час пошуку ресурсів подолання стресу в разі травматичної психосоціальної ситуації. / Габітус. Випуск 59. 2024. С. 184-189. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.59.31>

3. Савінок А.В. Соціально-перцептивні чинники ефективності адаптації внутрішньо переміщених осіб. *Психологія та соціальна робота*. Випуск 2.2025. С. 174-181. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2025.2.16>

4. Савінок А.В. Соціальна конгруентність переселенців як чинник адаптації в новому соціальному середовищі. *Psychology Travelogs*, 2026. №2. С.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Курова Анастасія Володимирівна, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. Позитивно оцінюючи прагнення автора здійснити ґрунтовний аналіз особливостей соціально-перцептивних чинників ефективності адаптації переселенців у новому середовищі, зауважимо, що поза увагою залишився ряд чинників, зокрема, особливості сприймання місцевих, специфіка міжгрупової атрибуції тощо.

2. Автор визначає адаптацію переселенців як процес реконструкції ідентичності. На наш погляд, у дослідженні недостатньо уваги приділено складовим самосвідомості, які, на нашу думку, також можуть впливати на ефективність адаптації переселенців у новому середовищі.

3. Підкреслюючи практичну значущість даної роботи, вважаємо за доцільне рекомендувати більш детально представити зміст тренінгу, детальніше викласти його теоретичне обґрунтування та зміст, навести аналітичні приклади того, як відбувався тренінг. Крім того, пропоновану програму тренінгу доцільно було би представити не тільки в узагальненому вигляді, але й диференційовано, в залежності від попередньо визначених проявів психологічних особливостей переселенців.

4. Вважаємо, що у дисертації треба більше прослідкувати значення екстернального локусу контролю та виокремити основні причини подібного негативного впливу на адаптаційні процеси переселенців.

Бази́ка Євге́нія Леоні́дівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. Досліджуючи соціально-перцептивні чинники ефективності адаптації переселенців у новому середовищі, автор застосувала вибірку респондентів, які перебувають на обліку в центрах соціально-психологічної допомоги для ВПО та осіб, які постраждали від збройних конфліктів. На нашу думку, потребує додаткового пояснення, чому дисертант обирає загальну соціальну вибірку, а не диференціює її щодо віку або гендеру.

2. Незважаючи на те, що у теоретичному розділі обґрунтовано положення про соціально-перцептивні чинники ефективності адаптації переселенців у новому середовищі, вважаємо, що все ж таки недостатньо обмежуватись проведенням аналізу за окремими компонентами досліджуваного феномену, а варто виходити на, узагальнені типи адаптації переселенців у новому середовищі.

3. На наш погляд, потребує додаткового роз'яснення, чому саме толерантність переселенців розглядається як інтеграційна характеристика особистості та важливий чинник їх адаптації у новому середовищі.

Фалько Ната́лія Микола́ївна, доктор психологічних наук, професор, ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені

Богдана Хмельницького. Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. У дисертації детально представлені дані про факторні моделі переселенців з високим та низьким рівнем адаптації, проте не повністю чітко описано, чому у факторній моделі особистості переселенця з низьким рівнем адаптації саме суперечлива Я-концепція та захисна дезінтеграція займає в цьому списку перше місце.

2. У ряді випадків (це стосується як окремих підрозділів, так і 2 та 3-го розділів роботи) висновки оформлені не як стисла констатація виявленої закономірності і встановленого факту, а як повідомлення про певний етап виконаної роботи. Необхідно більш детально обґрунтовувати об'єктивність виявлення тенденцій та результатів дослідження.

3. Було б бажано більш детально наповнити психологічним змістом поняття «соціальна фрустрованість та креативність», оскільки на стор.135 автор стверджує, що їх можна розглядати як елементи соціально-перцептивного чинника адаптації переселенців у новому середовищі.

4. Є зауваження до якості літературного редагування тексту дисертації, оскільки у них простежуються стилістичні, граматичні, технічні та друкарські огріхи.

Бабчук Олена Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології та педагогіки Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України. Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. На наш погляд, було б цікавим більш розширене подання не тільки негативних, але й позитивних наслідків низького та середнього рівня адаптації переселенців, що суттєво збагатило б дисертаційне дослідження.

2. У підрозділі 3.1 автором наведено результати, які засвідчують відсутність прямого взаємозв'язку між високим рівнем соціальної конгруентності та успішністю адаптації особистості. Вважаємо, що цей науково цікавий і практично значущий результат заслуговує на більш ґрунтовне теоретичне осмислення та розширену інтерпретацію. Детальніше розкриття виявлених закономірностей не лише суттєво збагатило б зміст проведеного дослідження, а й сприяло б підвищенню його наукової завершеності.

3. Третій розділ переобтяжений таблицями (14). Вважаємо, що частину з них можна було винести у додатки, а від частини таблиць зовсім відмовитись та викласти текст описово (наприклад, таблиці 3.2–3.5). Таким чином, це дало б змогу більш чітко структурувати дисертацію.

Кіресва Зоя Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології і психологічного консультування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна, без зауважень.

Здобувач надав обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів та рецензентів, а також на інші питання та показав високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів - п'ять

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 126.053.2026 Одеського національного університету імені І.І. Мечникова присуджує Савінку Артему Вікторовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова спеціалізованої вченої ради

Зоя КІРЕЄВА

*Підпис голови спеціалізованої
вченої ради Зои Киреевой
Проректор Т. Монастирська*

